

TARPTAUTINIS BESTSELERIS
NATIONAL BOOK AWARD NOMINANTĖ

A stylized illustration of a woman's face and neck, rendered in shades of orange and blue. She has short black hair and is wearing a light blue collared shirt. The background is a vibrant yellow with a cityscape of red and orange buildings. The title text is overlaid on her face.

KIM
DŽIJONGĖ,
GIMUSI
1982

CHO NAM-JOO

baltos lankos

Cho Nam-joo

Kim Džijongė,
gimusi 1982

romanas

Iš korėjiečių kalbos vertė Martynas Šiaučiūnas-Kačinskas

baltos lankos

1982–1994 metai

Kim Džijongė gimė 1982 metų balandžio pirmą dieną vienos Seulo ligoninės gimdymo skyriuje, jos ūgis buvo penkiasdešimt centimetrų, svoris – du ir devynios dešimtosios kilogramo. Tuo metu jos tėvas dirbo valstybiniame sektoriuje, mama buvo namų šeimininkė. Turėjo dvejis metais vyresnę seserį, o dar po penkerių gimė brolis. Šešių asmenų šeima – močiutė, tėvai, dvi seserys ir brolis – gyveno nuosavame name, kurio bendras plotas šiek tiek viršijo dešimt piongų, ten buvo du kambariai, su virtuve sujungta svetainė ir vienas vonios kambarys.

Pirmas dalykas, kurį Kim Džijongė prisimena iš vaikystės, – ji valgo jaunesniam broliui skirtus pieno miltelius. Kadangi tarp jų – penkerių metų skirtumas, tai turėjo nutikti maždaug tada, kai mergaitei buvo šešeri ar septyneri. Nors tie milteliai – niekuo neypatingi, tačiau atrodo tokie skanūs, kad, mamai juos pilant, Kim Džijongė visuomet lyg prilipusi stovėdavo šalimais ir, paseilėtu pirštu braukdama pabirusius, vis skanaudavo. Kartais mama

atlošdavo Kim Džijongės galvą ir, plačiai pražiodžiusi, ant liežuvio užpildavo šaukštą saldžių, riebių miltelių. Jie tirpdavo, maišydamiesi su seilėmis, lipdavo prie gomurio, virsdavo tąsiu, į karamelę panašiu gumulu, kuris pats nuslysdavo gerkle, palikdamas keistą pojūtį: burna lyg apkarsdavo, lyg išdžiūdavo.

Kartu gyvenančiai močiutei Ko Sunbunei baisiai nepatiko, kad Kim Džijongė valgo broliui skirtus miltelius. Jei tik tai pastebėdavo, taip stipriai trinktelėdavo mergaitei per nugarą, kad ji miltelius išpurkšdavo ir pro burną, ir pro nosį. Kim Injongė, dvejais metais vyresnė Kim Džijongės sesuo, vieną kartą gavusi pylos nuo močiutės, daugiau nė karto prie jų nė neprisilietė.

- Tau nepatinka pieno milteliai?
- Patinka.
- Tai kodėl nevalgai?
- Nes žema.
- Ką?
- Žema, todėl ir nevalgau. Jokiais būdais.

Kim Džijongė nežinojo tikslios žodžio „žema“ reikšmės, tačiau galėjo suprasti, kaip sesuo jaučiasi. Močiutė pyko ne dėl to, kad Kim Džijongė jau didelė, todėl miltelių jai nereikia, ir tikrai ne dėl to, kad broliui jų būtų trūkė. Jos balso tonas ir žvilgsnis, pakreipta galva ir pakelti pečiai, netgi kvėpavimas tiesiog sakyte sakė tai, ką sunku perteikti vienu sakiniu, bet tiksliausias apibūdinimas būtų

maždaug toks: „Kaip drįsti tiesti letenas prie mano brangiausio anūko daiktų?“ Brolis ir viskas, kas jam skirta, tokie brangūs ir vertingi, kad niekam nevalia prie jų artintis, o Kim Džijongė – netgi to „nieko“ neverta esybė. Sesuo irgi turėjo jaustis taip pat.

Buvo savaime suprantama, kad šilti, ką tik išvirti ryžiai patiekiami tokia tvarka: pirmiausia tėvui, tada broliui, močiutei, galiausiai kitiems šeimos nariams. Savaime suprantama, kad sveiki, gražūs tubu* gabaliukai, virtiniai, mėsos kukuliai turi atitekti jam, o Kim Džijongė su seserimi pasitenkins suskilusiais. Savaime suprantama, kad brolio kuprinė ir batų maišelis derės vienas prie kito, valgyto lazdelės, kojinės, apatiniai drabužiai bus iš tos pačios poros, o Kim Džijongė su seserimi dėvės ar naudos tai, kas papuola. Jei būdavo tik du skėčiai – brolis eidavo po vienu, o seserys dalindavosi kitu, jei antklodės tik dvi – brolis užsiklodavo viena, o seserys tenkindavosi likusia, jei atsirasdavo pora sausainių – vieną suvalgydavo brolis, o kitą – seserys, pasidalinusios per pusę. Tiesą pasakius, vaikystėje Kim Džijongė netgi nepavydėjo, kad su broliu elgiamasi išskirtinai. Visuomet taip buvo. Kartais pajusdavo nuoskaudą, tačiau buvo pripratusi prie racionalaus paaiškinimo: yra vyresnė, todėl turi nusileisti jaunesniam

* Sojų varškė, dažnas ingredientas Rytų ir Pietryčių Azijos virtuvėse, plačiau žinomas japonišku pavadinimu tofu.

broliui, natūralu, kad daiktais turi dalintis su seserimi, kadangi abi – mergaitės. Motina taip dažnai girdavo, kad seserys (tikriausiai todėl, kad yra gerokai vyresnės) taip nesavanaudiškai rūpinasi ir prižiūri jaunesnį brolių, kad Kim Džijongė pavydėti nė negalėjo.

*

Kim Džijongės tėvas – trečias iš keturių vaikų. Vyriausias brolis, nespėjęs vesti, žuvo automobilio avarijoje, antras su šeima jau seniai emigravo į Ameriką. Su jauniausiu broliu susipyko dėl palikimo ir to, kas turėtų prižiūrėti seną motiną, todėl visiškai nutraukė ryšius.

Keturi broliai gimė ir augo tais laikais, kai reikėjo iš visų jėgų stengtis išgyventi. Kai karas, ligos, badas nežiūrėjo – senas ar jaunas, puolė visus iš eilės. Ponia Ko Sunbunė dirbo svetimas žemes, pardavinėjo svetimas prekes, tvarkė svetimus namus, siaubingai taupė, kad užtektų saviems, ir lyg laukinis žvėris saugojo savo keturis vaikus. Balto veido, gražių rankų senelis per visą gyvenimą nebuvo išsipurvinęs nė saujele žemių. Nei sugebėjo, nei rodė kad ir menkiausią norą išlaikyti šeimą. Tačiau močiutė neapykantos jam nejautė. Kur dar rasi tokį vyrą, kuris nelaksto paskui svetimus sijonus, nemuša žmonos? Tad jei tik tiek – viskas gerai. Širdies gilumoje tikrai taip galvojo. Galiausiai iš taip sunkiai užaugintų keturių sūnų tik Kim Džijongės

tėtis prisiėmė vaikų pareigą prižiūrėti senus tėvus, tačiau močiutė, atsidūrusi tokioje dviprasmiškoje ir varganoje padėtyje, guosdavosi nesuprantamais argumentais:

– Ir vis tiek, kadangi pagimdžiau keturis sūnus, dabar valgau savo vaiko paruoštus šiltus ryžius, miegu prie vaiko pakurtos krosnies. Jei vienas sūnus ko nesugebėtų, tai, turint keturis, vis kas nors būtų. Taip jau sutvarkyta.

Nors ir šiltus ryžius ruošdavo, ir prie pakurtos krosnies paklodę tiesdavo ne sūnus, bet O Misukė, močiutės marti ir Kim Džijongės motina, tačiau senoji visuomet taip kalbėdavo. Palyginti su nesena praeitimi, gyventi tapo lengviau, todėl močiutė, skirtingai nei kitos jos amžiaus anytos, marčios nespaudė, bet vis tiek iš įpročio dažnai kartojo, nuoširdžiai rūpindamasi:

– Reikia pagimdyti sūnų, būtinai reikia pagimdyti sūnų, reikia dviejų sūnų...

Kai gimė Kim Injongė, mama, rankose laikydama kūdikį, pasakė:

– Atleiskite, mamyte. – Ir, nulenkusi galvą, apsiverkė.

Močiutė šiltai ramino marčią:

– Viskas gerai. Antrą pagimdysi sūnų.

Kai gimė Kim Džijongė, mama, rankose laikydama kūdikį, pasakė:

– Atleisk, vaikeliuk. – Ir, nulenkusi galvą, apsiverkė.

Ir šį kartą močiutė šiltai ramino marčią:

– Viskas gerai. Trečią pagimdysi sūnų.

Nepraėjus nė metams po Kim Džijongės gimimo, O Misukė vėl pastojo. Vieną naktį mama susapnavo, kad už namą didesnis tigras išlaužė vartus ir, išokęs vidun, palindo po sijonu, todėl buvo tikra, kad laukiasi sūnaus. Tačiau senutė akušerė, priėmusi Kim Injongę ir Kim Džijongę, žiūrėjo kažkaip nesuprantamai, vis tyrė pilvą ultragarsu ir galiausiai atsargiai ištarė:

– Labai labai graži... Bus panaši į sesutes...

Grižusi namo mama verkė kruvinomis ašaromis, išvėmė viską, ką buvo suvalgiusi, o močiutė, priėjusi prie tualetu durų, džiaugsmingai sveikino marčią:

– Nepykino tavęs nei Injongės, nei Džijongės besilaukiant, kas dabar per stebuklas? Tikriausiai jau kitoks vaikelis šįkart po širdim auga.

Mama, neprisiversdama išeiti iš tualetu, dar ilgą laiką verkė ir vėmė. Vėlai naktį, kai dukros buvo jau giliai įmigusios, paklausė besimuistančio tėvo:

– O jeigu, o jeigu ir šįkart bus dukra, ką tada darysim?

Tikėjosi, kad jis pasakys: „Ko čia klausinėji? Koks skirtumas, kas gims: sūnus ar dukra, vienodai rūpinsimės“, tačiau tėvas tylėjo.

– A? Ką darysim, ką?

Tėvas, nususukdamas į sieną, atsakė:

– Kai šneki, gali ir prisišnekėti. Eik miegoti, nelaimės nekarksėjusi.